

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

"Slogom zastu male stvari, a ne sloga sve pokvariti" Kar. Posl.

Predplata s poštarskom stoj 2 for., a seljake samo 1 for. za celiu godinu. Razmerno 2 for., a seljake 50 novč. za pol godine. Ivan Čarvinci više poštarska. Godje se najde najmanje 8 seljakih ta su vojni, da im list saljemo svim ukupno pod jednim imenom; davat ćemo za 70 novč. na godinu svakom. Novci se salju kroz poštarsku Narodnicu. Ime, prezime i najbliži Postu valja jasno označiti. Komu List nedostaje na vremenu, neka to javi odpravniku. U otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarska, napisav ivana Reklamaciju. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i placa.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIĆTVO I ODPRAVNIĆTVO

malarijse

Corsia Stadion N. 12.

Pismo se šalju platjene poštarine. Vlasti, dopisi i drugi spisi stampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, naime prama svojoj vrijednosti i smjeru ovoga Lista. Nepotpisani se dopisi neupotrebljaju. Osobna napadanja i čisto sukrumne stvari nemaju mesta u ovom Listu. Priobđena se plasma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglaši od 8 redaka stope 60 novč. a svaki radak uviše 55 novčića; ili u slučaju optekovljanja po što se pogode oglasanik i odpravničivo. Dopisi se nevracaju. Uredničtvo i odpravničivo, osim izvanrednih slučajeva, nedopisuje, nego putem svoje Listnice.

Narodni zastupnici na zemaljskom saboru u Poreču,

I. Za izvanske obćine.

1. Kotar Voloski:

G. ANDRIJA ŠTRK, kanonik i župnik u Trstu.

G. MATKO LAGINJA, odvjetnički perovodja u Voloskom.

2. Kotar Koparski:

G. VJEKOSLAV SPINČIĆ, školski nadzornik u Kopru.

G. ANTON KRIŽANAC, posjednik u Žavljah.

II. Za gradove:

Kastav, Volosko Lovran i Mošćenice:

G. VINKO ZAMLIĆ, župnik u Veprincu.

Poziv na predplatu.

Molimo sve naše p. n. predplatnike, da nam predplatu za drugo poljetyte čim prije poslati izvole.

Preporučamo ujedno što vrćete svim onim našim predplatnikom koji nam štogod duguju za ovu ili prošle godine, da odmah učine svoju dužnost, da uzmognemo ovaj pučki list bez skrbi, neodvisno i neustrašivo ravnati i uređivati.

U Trstu, 1. Julija 1883.

Uredničtvo.

Naša je budućnost.

Već smo zadnji put rekli kako je naš narod pod tudjanskim jarmom stjenjao stoljeće i stoljeće.

Ipak do ovoga veka sačuvao si je svoj materinski jezik.

Još godine 1848., osim pošćico Talijanah, ostanakah mljetičkih, u njezinih gradićih prema zapadnoj obali i osim onih na obali, Istra bila je čisto hrvatska odnosno slovenska.

Za dobe absolutizma nastojalo sed

narinuti njemačtinu i Talijanom i Hrvatom.

Za vrieme ustavne vlade dobili uzde Talijani. Borili se proti njemačtvu i svladali ga. Nadomeščivali ga s talijanstvom nesamo u svojih mjestih nego i hrvatskih. Tim su Hrvati prešli izpod jednog jarma u drugi. Robovi su promjenili svoje gospodare.

Vlast bila je u rukuh sabora i odbora talijanskoga i talijanskoškoga tim veća, što su jih i vlada i vlasnici muži uvjek i svakom prilikom podupirali. Tvorilo se Talijanom prijazne zakone. Hrvatski nije se jih nit poglavljivalo.

Rabilo se samo talijanski jezik. Nastojalo se potalijaniti obćine. Ustrojalo se većinom talijanske škole.

Trošilo se novac većinom u talijanske svrhe.

Plaćalo se knjige koje su dokazivale da je Istra talijanska.

Pisalo se u tom smislu u novine. Pisalo se tako u Rimu, Milunu, pak i u Beču.

Sveta nopočinjućega Istre vjerovalo je, da je Istra zbilja talijanska, u više nego li ju napravilo u zadnjih vadeset godinah. »Odkud na jednom

Hrvati u Istri?« zapitao je u čudu ministar u Beču, kad jih je dr. Vitezović spomenuo.

Nit sami Slaveni, nit oni monarhije, nisu znali za nje.

I Hrvatah bilo je koji jih nisu poznavali.

»Tužna Istra«, »judni istarski Hrvati bilo je jedino što se je kad-kad od njekih čulo. —

»Naša Sloga« i rodoljubi oko nje radila je međutim tihu i lagano al postojano oko probudjenja i prosvetljenja hrvatskoga naroda u Istri.

Mlađi naraštaj kupio se što oko »Naše Sloga«, što se inače na rad dao. Napisalo se po koji članak i drugdje, napisala se i po koja knjižica. Širila se kajiga među rodoljubima u Istri, a ovi ju znali priljubiti i na radu gdje više gdje manje. Ustrojila se i po koja čitaonica.

Razni slavenski narodi monarchije protivili se izravnim izborom. Bili oni kakvi mu drago, oni su pokoristili kranjskog, i Istri. Da nije njih, naša Sloga se glasa neču u Beču. Jedino uvedenjem izravnih izborih mogli su Hrvati bar jednoga muža poslati u Beč, koji je ne jedan put izvan Istre

prikazao stanje stvari u Istri, kakvo u istini jest.

Saznalo se za Hrvate u Istri izvan nje, Hrvati Istru budili se, i bude sve to jače, na strah protivnikom, na sramotu onih koji su trubili da ih neima.

Groznica bila jih protresla, kad su ono lanske godine doznali, da je izabran naš čovjek u zemaljski sabor sa 60 proti 13 glasovah. U prvom ipu nisu se mogli nit snaći. Da nije lukavosti, prevrtiljivosti, prevarah, lažih, podkupljivanja, da nije sva vlast i občeniti novac s jedne strane, a s drugom, svi izbori u izvanskih obćinah bili bi onako prošli, kako je lani prošao u Kopru.

Al strah preuzročen onim izborom, ne gledom na osobu, nego gledom na načelo; strah, da se neizgubi svu vlast i občeniti novac; nakana, da se dokaže, da nije bio potrebit kon o porabi jezikah kod sudovah u Istri, te tim osramoti ministarstvo; želja, da se i unapred trubi da je Istra talijanska: to sve izazvalo je naše protivnike, te su upotrebili sva moguća sredstva, da budu njihovi prijatelji izabrani u sabor.

Iz Poreča rigale su se kleveto, laži, psovke na naše muže.

Zdvojnim glasom dovikivalo se kako je organizirana hrvatska stranka, i pozivalo svoju čeljad, da se proti njoj sjedini.

Na putovanje po zemlji, u pojedinice občine dali se zemaljski kapetan, i pozivalo svoju čeljad, da se proti njoj sjedini.

Po Poreču za ciklu Istru, vladali su se njihovi pristaši u pojedinim kotarim. Protivnici su većim dijelom pobjedili. Ali i oni čute, da je to bila Pirova pobeda. Još jedna takova, oni propadoše.

Izuzev kotar lošinjski, gdje se je pak rad izbora izbornikah moralio sa trijuh stranah uticati k namještici u ministarstvu i gdje se je uništio jedan izbor pak brzojavno nadirelio drugi, mi smo zadovoljni sa uspjehom uz sav malen broj naših zastupnika.

Posle sto i stogodišnjega robovanja naš je narod zametnuo borbu sa svojimi zakletimi neprijatelji. I borio se od Podgrada do Promonture i na otocima, od Pirana do Voloskoga i Labinu. Borio se je po svih kotarim.

U Voloskom kotaru sve občine bez iznimke dokazalo su, da je tujdjinstvu za uvjež posve odzvono.

U koparskom bilo je borbo, ali i tamo su se naši protivnici već mogli osvijedoći, da njim je odklenkalo. Slovenske občine osvijetlile su i lice. Udvih hrvatskih podlegli su naši, ali ne bez borbe. Hrvati Buzešćino za prvi put su stupili na bojno polje kao takovi, sa priličnim uspjehom prema okolnostima u kojih se nalaze, i meštarjam koje su se proti njim upotrebile.

U Pazinu za prvi put su se naši osovili na svoje noge. Sama dva probudjena sela i pojedinci iz ostalih činili su protivnike streptiti cieli dan, prouzročili borbu koja je trajala od 9 u jutro do trijuh poslije po noći, dakle ništa manje nego 18 urah. Što će biti, kad se sva sela probude? A tomu neće se mogu! — U Labinstini, kako smo čitali u jednom listu, samo za dva glasa propali su naši. A valja znati da jo tamo do sada skoro nemoguć bio barun Lazzarini rad svojih velikih posjeda i da je baš osobni obzir na njega tegnuo na protivničku stranu, te da je onuda naš narod dosada malo znakovao života pokazao. — Tinjanci su se junački borili, uza sve iznimno i nečuveno stanje u kojem se nalazi uprava njihove občine. — O Žminjčih neznam kako su proši. Boljunci odnesli pobedu.

Sela puljske občine za prvi put u borbi, pobjedila su. I vodnjanska bila bi da nije izdje. Žestoka borba razvila se u Barbanu. Uza sve silne agitacije, uza sva obećanja, zastrašivanja i novac, uza svu gospodu iz Vodnjana i Poreča, jedva su sa nekoliko glasova pobjedili.

I Hrvati porečkoga kotara, koje se je već kao zavrela držalo, dokazali su da živu. Ljuto bilo je krešivo u Višaru. U samoj porečkoj občini jedva jedvice su protivnici pobjedili. Drugud bi bili i pobjedili da su se u borbu dali.

Promatrajući mi sve to, osvijedčili smo se kako ikad prije, da se narod budi, da se osvješćuje, da dolazi do spoznaja, da luči prijatelje od neprijatelja.

Ukrupila nam se je nuda u pobjedu naše pravedne stvari.

Sad jače nego ikadu čutimo, da e naša budućnost.

Izbori izbornika.

Već smo u poslednjem broju štogod javili ob izboru izbornika, i rekli, da ćemo o njem u slijedećih brojevih obširnije pisati. Želili bi čim vjerniju sliku predočiti. I dobro i zlo navesti, da se dobro uzdrži, a zlo s vremenom popravi. Koliko smo sa raznim stranah doznali toliko izvješćujemo po kotarim i občinam.

I. Kotar Koparski.

1. *Občina koparska*. Uz grad Kopar spada pod tu občinu podobčina Lazaret, brojeća oko 2206 stanovnika, skoro samih Slovenaca, npram 8400 gradjanah. Izbor četvorice izbornika prošao je tu tiko, tiko sa naše strane. Nit se pisnulo. Od svih tih preko 2000 stanovnika nije došao niti jedan. Smatrali su to uzaludnim trudom. Zašto? Evo. Kod posljednjega izbora izabrali tri naše izvane, jednoga protivnika iz grada. To je Talijano peklo. Umovali, umovali, i došli na ovo. Ima gradjanah, koji neplaćaju 10 for. poreza u sve, da bi mogli glasovati kao gradjani, i koji imaju posjeda u lazaretskoj občini, i to toliki da prevladuju Lazarceane. Preradili su izbornu listinu. Motnuli u nje sve one gradjane. Došlo njih kakvih 15 k izboru, a bilo je ljudi u gradu pažećih neće li doći i u lazaretski birači, da bi pak trčali po kućah i vulki ljudi k izboru. Nije trobal. Izabrali su tri gradjana i to dvojicu gospode Baseggio mladoga Madonizzu (kojega otac je glasovati kao včelespođednik) i jednoga Lazarčanina, nekoga Furlanića, koji je petnaest danas skoro svaki dan išao u grad i tamo se smukao oko gospode. On je i inače njihova kreatura. — Njekako je čudno, da gradjani glasuju u izvanjskih občinah.

Bilo pak to i zakonito, stanovnici podobčine lazaretske postali su bezpravni. A uzrok je u tom, što su pridruženi gradu Kopru. Oni neimaju u občinkom zastupstvu nit jednoga svoga zastupnika. Oni ovo sada nemogu s uspjehom vršiti izbornoga prava za zemaljski sabor. Krasnili li odnošajem u ustavno vladanoj zemlji! Inače moramo i to reći, da bi naši Lazarčani bili ipak imali doći k izboru.

2. *Občina izolska*. Uz grad Izolu s okolicom brojeći blizu 5000 stanovnika, spada pod tu občinu podobčina Dvor ili Korte (Corte d' Isola), brojeća oko 600 stanovnika. Bira jednoga izbornika. Gradjani se tu nećešaju u poslove izvanjskih stanovnika. Od ovih došla su sama tri birača, i izabrala našega izbornika. Hvalevredan je postupak gradjanah. Ipak mogao bi jih kogod uabuckati, moglo bi se jih dati nagovoriti, pak bi iznenada mogao biti izabran izbornik protivnik. Na to valja da budu birači iz Dvora uvjež pripravni, i da jih mnogo više dodje nego li jih je ovaj put došlo.

3. *Občina piranska* ima preko 11400 stanovnika. Od tih ima jih u gradu skoro 7400, u okolicu 2000 među kojima ima mnogo Hrvata sa istarskoga Krasa naseljenih.

Ostali stanovnici spadaju na hrvatsku i slovensku sela Sandrija, Kanstvenere, Padena, Sv. Petar, Novavas. Ti ljudi neimaju nijednoga občinskog zastupnika svoga. Oni nit neznavaju kako se s njihovim imanjem upravlja. Za nje se ništa neradi. Kod izbora izbornikah izkazali se Padenci. Došlo jih k izboru 18.

Talijani u Piranu su jih čudno gledali. Nisu se pravo nit snašli, nisu znali što to znači. Oni su imali nješto na svoju stran predoblijeđen, koji su glasovali za njihovu listu. Pad-

enci imali su svoju. Svi kako jedan, i još njeki s njimi, glasovali su za dva brata Dilića i za dva brata Grizona obaju iz Padene. Poslije izbora počeli se Talijani vrtiti oko njih. Nješto njih laskali, vi ćete za naše. Nješto njim strašili: neće valjat izbor, jer ste svi iz jednoga sela. Padenci njim jedva i odgovaraju, smiju njim se pod hrk. Odu ponosno k svojim kućam. Talijani si mislili: s tim je lako i javili babilještvi. Istriji, da će «naši dobri Padenci» glasovati za Delbella i Clarića. Iskali, tražili, snažili, psovali na svećenike (premda nebjaje ni jednoga nit blizu) i snovali uništenje izbora. Nije islo. Dva doktora c. kr. bilježnik Buba i odvjetnik Fragi acomo upregli konje i oputili se u Padenu odmah drugi dan poslije izbora izbornika. Predstavili se padenskim mužem i pitali za podžupana. Bio je kod posla. Ostav posao kad dočuje da ga njeka gospoda traže. Ulijedno jih pozdravili i zapita: Što želite gospodo od mene? — Rado bi nješto s vami govoriti, odgovore doktori. — Molim izvolite sa mnom u kuću, šta ćemo ovjde na cesti, primetne podžupan. — Unidu, ovoj njim ponudi stolice. Poznato nas, bilo je prvo pitanje. — Neponznam, al sam vas vidio prekjucjer kod izborah. — Ja sam taj i taj doktor, ov je taj i taj doktor, reče jedan izmedju njih. Došli smo, da glasujete s nama za buduće zastupnike u sabor. I tako su s nama Buzecani i Pomjanci i ostali puk, i naši će stalno bit izabrani. — Čudno mi je gospodo, zašto vi nas četvoricom lovite kada ste već s ostalimi sigurni, da će bit za vas četiri više ali manje to je svejedno. — Pak koga vi mislite izabrat, zapitaju gospoda našega podžupana? — A mi mislimo muže s kratkimi brageščami, odgovori on i pokaze na svoje gaće sižuće malo preko koljena. — Kad su vidili gospoda, da je kost pretvrda, htjeli su bar znati, da li su Padenci nagovoreni. Pitali su da li jih je župnik, čestiti Ladavac, na noge stavio. — Nije, on nam je samo preporučio, da poštene muže izaberemo, odgovori podžupan i ode na svoj posao. — Doktori išli k drugomu izborniku ali su kod njega gore neg kod prvoga prošli. Dva tri dana pred izbore spuščili su doktori Padencem da će njim dati 400 for. za crkvu jer znaju da žele popraviti ju; jednom izborniku obesali 100 for. za crkvu, ako za njihova glasuju, bar za jednoga, dočim su drugoga grdili, i tako da je Buzet i Roč i drugi za nje. Gospoda doktori predzadnji dan pred izbori došli pod Padenu, valjda su se bojali u Padenu, i poručili po izborniku, al uzalud, Padenci rekli su, da će oni glasovati za svoje, da neće odustati od toga, da neće zatajiti svoga roda, makar njim dali tisuću i tisuću forinti. A kad su njih Talijani rekli, da su već u novine metauli, da će Padenci s njimi glasovati, pak da će jih bit sram ako nobudu, odgovorili su: Nismo vam mi krivisramote. Ni su Padenci krivi da doktori Talijani laži u lažitorbu siplju, i da čine radeće bez krčmara.

Živili Padenci, i njihovi izbornici Dilići i Grizoni. Junaci tako valja postupati sa vuci u ovježko koži. Bili vi primjerom za sve naše ljudi u Istri. Tada će gospoda doktori Talijani svuda proći kako u Padenu, odasvuda odilaziti dugim nosom, a naš se narod oslobođiti tudjega gospodstva.

4. *Občina pomjanska* je najbliza koparskoj. Ima blizu 6000 stanovnika, sve našega naroda. Bar tu nebi imali Talijani nikakva posla, da je i malo duška pravnoga u njih. Ali da,

Hoćeš li to od njih očekivati, tad ih nepoznaš. Oni bi htjeli i u tuđoj kući gospodovati. Malo prije izbora izbornikah, bio je i izbor občinskoga zastupstva. Već prije toga putovali su oni po raznih selih i radili da se izabere zastupstvo koje bi njim odrano bilo. I uspjeli su u toliko, da je po njihovoj želji bilo zastupstvo i načelnik izabran. Ipak nije takov kačko su želili. Neće se Talijanom prodati. — Pred izbore izbornikah dali se gospoda Talijani opet na rad, pozivali su nadžupane i uglednije osobe k sebi na dogovor i putovali po selib občine, među njimi i gospoda Madonizza i Marsic vulgo Beršan. Ulovali su one, koji su štogod dužni kakvu Kopranicu i naložilo njim kačko imadu raditi. Našlo se u občini ljudi, koji su za nje radili. Ti ljudi imali su novac i nudjali su jih očim, koji bi glasovali kako će njihov gospodari. Ti ljudi najradje su sprovali vrieme u krčmama. Pozivali su druge, pili su i napajali juh. Govorili su kako su podučeni bili, i kako su ti njihovi učitelji govorili. Najviše proti svećenikom: pustite slapske pope, ako budu oni gospodari bit će svega konac; oni od cesara plaću potrežu, i raditi će na to, da budu franki uvjek veći. Pak proti jednom za koga su držali da će bit kandidat. Da je pop, da mu je miss uzeta, da je carski kraljevski, da jo u Kopru od danas do sutra, da će ga Koprani iz grada protjerati, da će raditi na to, da se nadžupaniški ured premjesti iz Pomjana u Svetmarju; kako su ti njihovi meštri, lagali su i klevetali.

Na dan izbora izbornikah za radna došao je spomenuti g. Maršić medju one birače, koji su bili za Talijane predobljeni i koji duguju Talijanom. Visok vam je taj Maršić i krapan. Čuvalo je siromašno stado, koje se je gostilo u krčmi, pratilo ga je pak do u samu izbornu dvoranu. Imao jih je više nego li su imali pravo glasovati. Taj broj Beršanovih ili pak zloba i binavstvo bilo je uzrok, da je tajnik pomjanski Škrjanc govorio našim biračem, da njim ništa nekoristi, da ima toliko protivniku, da je nemoguće nadglasovati juh. Naši su ipak neprestali već rekli, mi ćemo za naše glasovati, pak prošlo dobro ili zlo, naša će savjest mirna biti, da smo učinili svoju dužnost. Izabralo se. Cielo vrieme bilo je nedušno. Bršanovci i naši svjestni birači nisu se po broju mnogo razlikovali. Konačno bila je pobjeda ipak naša.

Naši dobili koji 34 koji 35 glasova, svaki naš nije sebi glasa dao.

Bio je to prvi dan izbora u kotaru koparskom. Vidilo se što su Talijani sve poduzeli i kako su naučili raditi kod izborah. Pokazali, da bi htjeli i u tuđih kućah gospodari biti, a da to budu i najgnusniji sredstvih su se služili. Čra njim obraz. Kad opet dolju, s metlami jih tjerat. Naši prijatelji jedva na dan izbora uvjerili su se o protivničkom radu. Jedan videc kako je naroda prevario, htjeo mu je govoriti, ali to nije dopušćeno u izbornoj dvorani, vladin povjerenik mu je zabranio. Najviše predobljenih od Talijanah bilo je iz Truških, Marezige, Pomjana. Najviše naših iz Svetmarje, Koštabone i Krkavacah. Za one prve želimo da se već jednom osvjeste, da vide kako jih talijanska stranka vodi, da se već nedagu loviti i to nit za zdjelu leće nit u nikakvu cijenu. Hvalimo one koji su spasili narodnu čast. Živili!

(Slijedi).

i dogodi. Ali ne samo to, već na »barba rossa« nastoji u svemu kako bi mogao laglje potalijanđiti ovo; čisti hrvatsko selo. — Podjite u Lošinj, pitajte talijansku školu, govori on se jakom; recite, da Vam popi nalaži hrvatski jezik, ali Vi čisti fiorentinci ljubite talijanski jezik. Nek Vám popi nepjeva hrvatski već latinski u ne-djeljah sv. misu.

Djeca koja su te prije pozdravljala sa: hvaljen Isus, potle su počela upijat mudrost iz Kuničićeve glave neznanju drugdje neg: »servo suš«. Ipak naš učitelj bi se morao držati novog školskog zakona koji govoridi podučavanje u pučkim školama morati moralno-religiozno; ako je on »servo devote« svojih kumova, neki ne zahtjeva, da budu takova i djeca njemu povjerena. — Preporučamo tog deliju školskim nadzornikom gg. Klodiću i Skopiniću, a unapred nam nešalju ljude koji znaju tako kvariti naš narod. Za danas dosti, a ti koji čitati nepitaj: tko je napisao, nego što i kako je napisao.

Iz Buzeta mjeseca lipnja 1883

Na izborih smo ovdje propali, a koj pozna sadašnjo okolnost mora priznati, da ovdje za sada drugačije skoro nije moglo biti. Puk ovajdesjni sa malom iznimkom nepoznaje važnosti ni koristi izbora; s druge strane više vjeruju svojim neprijateljom najljubim, nego li onim, koji su pripravni dati ako treba i život za njegovu dobrobit. Žalostno su dakako ove istine, ali uvjereni Vas, da nam još duh nije klonuo i neće, dok budemo živi. Gledat ćemo nagovaratiti i poučavati puk koji će morat kasnije ili ranije progledati. — Nu vratimo se k izborom.

Talijanaši i šarenjaci letjeli su mjesec, dva prije od mještana da mještana, od sela do sela dižuće obećavanjem, prijetnjom i ogovaranjem preštati puk na ovdješnje poštene rodoljubive a žaliboze da su im mnogi povjerovali.

Kod njekog slijepog Jurčića, izroda, imali su opetovane sastanke u tajno, kako nepoštena stvar zahtjeva, izabrali su u tu svrhu svoj odbor, ljudi koji se najviše od kmotskih žujalih tove ili tuse. Mi ih dobro poznamo i zaberaviti ih nećemo. Nu uz sve njihove trude nobi bili uspjeli — znadim ja — da nije gospodin Vidulich, Krizmanichi Del Bello, obnamio mnoga Ročane, Humce, osobito pak zlosetni i šunjavi Draguć sa gladnimi Rađicami. Njima se obreklo, da će im odmah toli željeni i potrebljani cestu sagraditi ako pristanu na njihovu stran, što oni svi jednodušao učinile. U srcu nas je zazeblo kad smo vidjeli njekoju Ročanu, i popovit stran, i područje Hrvatske, kada jeđe od mudroga našega glavara Ivana Bozanica i učenoga (valjda joj znate veoma prilikno uporabiti zakon) k. povjerenika Sforze. Taj Velemožni gospodin još prije neg je prispiuo Vrbnik već se, kako kažu, zagrozio Vrbničanom, da će julu on ukrutić Došav u Vrbnik, odjednako kod g. glavara, koj bijaše i drugi član komisije i glavni izborni birać suprotivne strane i ujedno sa sinom Bartolom (fina vojna jo je prebrisanja glavica — prati otče sin), pisarom imena izbornih biraća. Prije glasovanja pozova g. povjerenik izbornike u sobu gdje opomenutim kako se imaju vladati kod izbora; osobito zaprijetio, da će zatvorenat »senza riguardo al grado o dignità i protjera sve izbirare iz dvorane.

skog otca i nekoje Humljave, koji su inače mudri i pametni, onako upravo biesniti, proti našoj strani. O ludi ljudi! opametite se na vremenu jer čete se jednoć kajati a bit će prekasno. Svaki, koj nije sasvim slop, vidi, da je pravica i poštovanje na našoj strani a krivica i nepoštovanje na drugoj; pristanuite dakle kao pravični i pošteni ljudi uz našu stvar, Bog će vas i naš potlačeni narod blagosloviti. Neprijatelj Vam nije nikad obećanja pravo izpunio i neće ovaj put premda bit morao, jer su radi one ceste već tisuću izginula a nezna se kamo. Neprijatelj Vam se sladi i laska, za kuma nudi al svojim laskanjem je na vaša

Žatim Vrbničani, podrugujući se prešli na glasovanje. Među množtvom značiležnih bilo prisutnih oko šest deset izbornika. Glasovalo se samo za deset izbornih birača, sa svakim strane pet, jedan jedini izbornik promjenio jednoga birača; te premda je na mudri glavar s mudrijim si sinom (šteta da se ovdje gubi tkuć u pećati listove) svaku našu zakonitu pomoć, bez prigovora c. k. komisara zabacio u svojih izbornikih i nezakonitu primio i potvrdio, to je na koncu glasovanja naša stranka imala 47 glasova a njihova Šarenjačka sa svim punomoći samo 13. Videć vas pu-

Š mnogi hoće da budu takovi njihovi
zastupnici u Poreču i Beču!

Bi samo za sada na izborni pro-
pali, kriva je još listina ili imanik bi-
račak, posve krivo napisan. Naši lju-
di, koji nisu on čas bili na biralištu
kad ih pozvali, morali su čekati d-
najzad, dokle do same noći, te s-
usjed ovog nesnosnog čekanja mnogo
otisli. Protivnici mogli su svako dobiti
glasovati, ako treba i više putah. To
je mogao opaziti i komesar Luke
koj je morao u onaj dan radi svoje
nealojalnog ponašanja čuti litaniju ono-
ga Ćića. Poznati Movački kurat bio
je proti nam. Dobro, dobro kurate! *
Ovo čemo si dobro zapamtiti za buduće.
Čest pak i hvala vrškomu plo-
vanju Vrančiću i a našemu Petelinu
od puka živu, za puk su i držali, to
je pravo i Bogu dragoo, to biste se
mogao dobro zapamtiti i vi dragi Ignaciju! —
Neki razdrapajuću Šestetu iz
Draguća lejači oči onaj dani protiv-
svecenikom i javno govorio, da i njihov
župnik je mnogo obećao a sad
da ništa nedaje — to jo valjda govo-
rio jer mu plovani nedado uviđaj glo-
dati ostanku njegova objeda kad k-
njenu dojdă. Mi ovđe nećemo zago-
varati Dragućkog župnika, jer za-
sada nismo mu to dužni, ali ovđe
upozorujemo naš puk, jedan put za
uvjez, neka se onih svećenika ili
popah drži, na kojoj Talijani psuju i
ruže. Ovi ga ljube i zanj drža a ne
drugi. U ostalom moram na svršetku
reći, da bi bili drugačije svirali naši
protivnici kad bi bili naši hrabri Ćići
delci kao što nam obećao, pa rieči
neznani zasto-neodržaće **). Nadamo
se, da neće biti tako drugi put.
Jedan kmet.

Vrbnik, 16. Lipnja 1883.

Mi stojimo postojano kao kilaurene,
Bio proklet izdajuća svaki domovine!

U ponadjevljuk 11. t. m. bili i
ovđe izbori izbornih biračah. Nezna m
bili so većma čudio slogi sviestnih
Vrbničanah ili mudrosti, pravednosti
i nepristranosti izborne komisije, sasto-
jeću od mudrogoga našega glavara Ivana
Bozanića i učenoga (valjda jer znade
većoma prilaklano uporabiti zakon) c.
k. povjerenika Sforze. Taj Velemožni
gospodin još prije neg je prispio u
Vrbnik već se, kako kažu, zagrozio
Vrbničanom, da će jih on ukrrotiti.
Došao u Vrbnik, odsjedno kod g. gla-
vara, koj bijaš i drugi član komisije
i glavni izborni birač suprotivne stranke
uvedao sa sinom Bartolom (fina vam
o to i prebrisana glavica — pravi
četvrti sin), pisarom imena izbornih bi-
račah. Prije glasovanja pozovo g. po-
vjerenik izborniku u sobu guje ih
opomenu kako se imaju vladati kod
zborna; osobito zaprijetio, da će zatva-
rat »enosa riguardo al grado o dignità«
protjera sve izbirače iz dvorane.

Zatim Vrbničani, podrugujući se,
prešli na glasovanje. Med mnogočvom
natiželjnih bilo prisutnih oko Šestet-
sset izbornika. Glasovalo se samo
a deset izbornih biračah, sa svake
trane pet, jedan jedini izbornik pro-
vajen jednoga birača; te prem jo naš
audri glavar s mudrijim si sinom
stata da se ovđe gubi tukuk i peča-
tak (listove) svaku našu zakonitou pu-
tomoć, bez prigovora c. k. komisara
abacijo a svojih izbornikah i nezakon-
ito primio i potvrdio, to je na koncu
glasovanja naša stranka imala 47 gla-
sovah a njihova Šarenjačka sa svimi
unomoći samo 13. Videć vas puk

Vrbnički, da su ta tri četiri Šarenjaka koji su još na većer pred izbori trbili, da su u većini i da će stalno predobiti, tako sjajno propala, očekivalu veseljem i radostju proglašas svoje birača... Al slušate i divote učenosti c. k. komisara Sforze.

Zatvoriv vrata sobe za glasovanje
držaše tajnu sjednicu s drugimi članovima
novi komisije t. j. glavarom, propahom,
izbornim biraćem, i pisarom Ivano
Bozanidem i njegovim sinom Bartolom
(koj onaj dan nije bio ni časni
urednik c. k. pošte), te na koncu četvrtog
sata proglaši sudac Iva velikim pri-
nosom i veseljem slijedeći avviso! »
reca a pubblica conoscenza nei sensi
del § 49 del Regolamento Elettorale
Provinciale, che non avendo nessuno
dei candidati ad elettori eletti otte-
nuto la maggioranza assoluta si rende
necessaria una seconda votazione al
quale sarà dato principio oggi stesso
alle ore 4 pom. Dalla Commissione
Elettorale per le Elezioni della Diocesi
Provinciale. — Verbenico 11. Giugno
1883. — Sforza m. p. . . . e se no
ridi di che rider suoli? c. k. komis-
sar, valjda i Doktor? ! . . . pak tak
fumačit i uporabit zakon? — to o
ređi tlačiti ga . . . vuol dire, sapete
Signor Sforza, calpestaro la legge. A
još mu nijo bilo dosta, da okruni svoga
rad htio se jo još izkazati; jer pošt
mu jedan svećenika kazna, da pola
S. 32 za valjanost izbora jest potre-
bitat l'assoluta maggioranza di voti
comparsi o non iscritti nelle liste, od
govori ponosito: »Ella è un ignorante
Signor Sforza? ora che vi siete al-
quanto calmato, diteci chi è l'igno-
rante? . . . Tacete? . . . Avete ra-
gione, un bel tacere non fu mai scritto

Jedan kmst.

Vrbnik, 16. Lipnja 1885.

Mi stojimo postojano kano klisurine,
Blo proklet izdajica svaki domovine !

U pondjeljak 11. t. m. bili i ovđje izbori izbornih biračah. Nezna m bili so većma čudio slogi sviestnih Vrbničanah ili mudrosti, pravednosti i nepristranosti izborne komisije, sastojecju od mudroga našega glavara Ivana Božanića i uđenoga (valjda jer znade veoma prikladno uporabiti zakon) c. k. povjerenika Sforze. Taj Velemožni gospodin još prije neg je prispiio u Vrbnik već se, kako kaže, zagrozio u Vrbničanom, da će ih on ukrotiti. Došav u Vrbnik, odsjedne kod g. glavara, koj bijaše i drugi član komisije glavnih izbornih birača suprotivne stranke ujedno sa sinom Bartolom (fina vam o to i prebrisana glavica – pravi potčev sin), pisarom imena izbornih biračah. Prije glasovanja pozovo g. povjerenik izbornike u sobu gođe ih opomenu kako se imaju vladati kod izbora; osobito zaprijetio, da će zatraviti »senza riguardo al grado o dignità« prothorja sve izbirače iz dvorane.

Žatim Vrbnici, podrugujući se prešli na glasovanje. Među mnogstvom natičeljnih bilo prisutnih oko šestdeset izbornika. Glasovalo sa samim deset izbornim biračima, sa svakom strane pet, jedan jedini izbornik proglašen jednoga birača; te premju naštih mudri glavar s mudrijim si sinom. Šteta da se ovdje gubi tukuc i pečać listove) svaku našu zakonitu pušomoć, bez prigovora c. k. komisara abacije u svojih izbornikih i nezakonitu primio i potvrdio, to je na koncu glasovanja naša stranka imala 47 glasova a njihova šarenačka sa svim unomoci samo 13. Videć vas puk

Vrbnički, da su ta tri četiri šarenjaka, koji su još na večer pred izbori trudili, da su u večini i da će stalno predobiti, takoj sjajno propala, oštećivaju veseljem i radostju proglaš svojih birača... Al slušajte i divite se uđenosti c. k. komisara Sforze:

Zatvoriv vrata sobe za glasovanje, držaše tajnu sjednicu s drugimi članovima komisije, t. j. glavarom, propulim izbornim biraćem, i pisarom Ivanom Bozanićem i njegovim sinom Bartolom (koj onaj dan nije bio ni časnik u uredu c. k. pošte), te nakon četvrteta proglašenja sudar Ivu velikim ponosom i veseljem, slijedio avviso! «Si reca a pubblica conoscenza noi sensi rače — kô što smo to i morali učiniti, jer se Bozanićevi mameleci od strana po podne raztekli i posakrili, da si jih morao tražiti Diogenovom lateronom. Međutim javismo telegrafično Namjestništvu**) što radi Sforza. Bog i sloga bili s nama, mi iznesli 47 glasova, a Bozanićevi dva! sama dva, i to ona što jih sam dao. Al se neagnita, još nije Sforzi »maggioranza« si deva passare alla votazione più stretta. Morali glasovati i treći put, i opet mi 47 glasa a oni dva ili ni jednoga. I sad je bila valjda Sforzi većina, prem sú ga njeki naši šaljiveci, već po treći put glasujući, podsmjehom pitali: hocemo li još?

Proglaseni bili naši kandidati, a Sforza zaključao se u Bozanićev dom te išo već drugog dana po podne u Bašku, baš zle volje, al pun nadu za uspjeh u Baški. I zbilja radi nesporazumjenja Baščanah i jer tamo kao da je svu sol pozobao njeki Desantić, starijom Šenjanjin, tamo se Sforza udovoljio, odabrani bili Desanticevi.

Mi dakle svladali ne protivu stranku u Vrbniku jer je neima, nego slomili Bozaniću krila Indoga baremačkoga poleta, a Sforzu sad tužimo na ministarstvo. Vidjet ćemo gdje je pravo! Čujemo, da je Sforza odputovan iz Vrbnika počašćen malom neugodnom muzikom, a sad ide g. Taffea zagudit mu generalabu. Bozaniću pak 13. t. m. u občinskoj sjednici većina zastupstva održala nepouzdanicu, koju si je morao sam u zapisnik pisati i koju ćemo vao možda na svoje vriome javiti. To je Bozaniću pljuska s licem rukom a onu s desnom dat ćemo mu kod predstojećih občinskih izboral. Vrbničani su progledali — a i doba je bilo da progledaju. Oni neće više trptiti na čelu svoje občine čovjeka, koji njim zamene narodni ponos i jezik, tu najveću svatinju, i koj se rukuje s njihovimi najvećimi krvnim neprijateljima, kako Bog da i sreću junačka, onda ga neće spasiti ni cielo jato jarebicah, naima mutikash.

Izpad Sisa uz oloku Crassu, dne 18. junija.

Luž je predobila istinu, bezkoriste pravici! Da je tomu tako, uverjat' čato se dragi čitači dleću "Naša Sloga". Iz ovo nekoliko riječi, pojmi sam nakonu opisati, kako se obavili tajni fiducijskih u občini creškoj. Obavijetila me je tom osobom, kojoj može svakako vjerljati. Al da stvar bude svakomu sto bistriju, ali i svakomu u našoj občini i med samom občinom:

Občina creška eaojio se iz grada Cresa i uvali solan, na jugu: Valun, Lubenice, Martinica, Štivan, Ustrina, Belje, Vrana i Orlac, a sjever: Predošćica, Bell i Dragozetli. Sad, poznato je da svakomu, da u ovom prvom ducbaru biralas sama spomenuta sela svojih 6 ducbarjava a ova šestorica fina pak dne 23 travnati u Krku dva zastupnika, s fidejularijom tih običnjih našag kotara, za naš sabor u orebi; došim sam grad Cres nije se imao niti pačuti u ove izbore, jer on bira po as. 27. t. m. svoga zastupnika. Stalo obični jo gradu Cresu, načelnik joj je trovac Keršić Šimeta kopackog rođa, a svih 30 občinštih zastupnika gradjanin su, osim jedinoga načelnika predoskoga. U račenih selli za obavijenu župljenski posao, imenjuo sam občinskih birača svoju poslužiljku, kojih svuda zovu Antani, a imenjuo jih i mjenju jih kada mu govorim bez ikakvoga puknoga sudjelovanja. A zato, Ančijanci joj ih obična kida, imaju te šejmlji. Sad buduć občinski odbor u Cresu raz faljsanski, to mu je i tajnik do ta nekih u bio faljsanski poduzivočnik, a buduć po tom put cisto hrvatskoga koruna, a svećeći i mi uvećinom prijatelji i jedini prosvjetitelji, to vam ja položuj judulih seckih Ančijanaca posve mutan: oni su van uvjež u Skrepicu, o drži za puk i stoje uz svoje popa a pro- se občinskim hiron, katalog to moraju že duševno svoju službu vršiti, tada vam jih obična kida; ako su proti puku i proti popom, tada ih obična drži i miluje; ako bi napokon ušli ugođati puku i občini, tada vam postanu imjerici. Ančijanci daktari i creškoj občini a li bili Ančijanci, valja da budu proti puču i pravicanic proti narodnim popovom, valjek budu houmjerici, valja da budu občinske župe. Iz ovakove naše međusobne odnosala

vili se izbori raspucjari u Cresu dan 16.
Obitelia crkava razasnila listine birača, i
bjihau proučiti do 10. junija u udežbi
svih župlja. Naravski, bilo tajanstveni pisane
članom poglavice, jer ih su zvali duvno
mrtvo lude, ili takovo kojim nazivom prava,
osovo nalo takovim koji, bi imao pravo glas-
ati. Tako u Bolom između 24 pozvanih, samih

"*) Reč bi da se boljše na vidljelo iznesti tega delija, ki mislita da se več posreveri nemože pa se Vi zanj crvenite? Gospodinji rodovi Slovenci iz Štajerske, imenuju se češko. Narod! nezaboraviti tog imena! pravisi ga od pokolenja na pokolenje kano uvor in uvoz izdajate. Uredni.

**) A gdaj bijuha njihovi vodje i pastiri?

^{*)} Prvim je valjdu zastupnikom g. Dr. Polmarchićem drugim je kapetanom Elluscem.

Gredn: 17

Učeniamo i mi ovde svoju nu bez
Uredništa 30

Izbori za pokrainski sabor u gradovih.

Dne 27. prešlog mjeseca obavili se izbori u gradovih istarskih.

Izabran je u svemu 11. zastupnikah; od tih 10 nam protivnih, a jedan naš i to za gradove Kastav Volosko, Lovran i Mošćenice, župnik g. Vinko Zamlić.

Ove poslednje gradove zastupao je doseo naš protivnik g. savjetnik Terdich. I ovaj put je kušao g. savjetnik sreću, njegova klika živo radila ranj, nu istina i pravo pobedi, nezakonitost i nasičje podlegne. Kako naš brzojavom iz Voloskog dojavio, glasovalo je 67. birazah za g. Zamlića a 57. za g. Terdicha a tim bi sa većinom od 10. glasovah izabran hrvatski zastupnik. Čestitamo od srca junačkim izbornikom i čestito mu g. zastupniku. Tako valja korak po korak zemljište pridobivati a protivnika iz svih naših kotara, protjerati. On nek vlasti i gospodari svojku kući a mi čemo u svojoj.

Nadalje bi izabran u gradovih: Buzet Izola i Milje g. namještajnik de Pretis; u gradu Kopru uslijed silnog pritisaka radikalne talijanske stranke g. Dr. Gambini dočim je g. vitez Babuder, dosadanji zastupnik, ostao u manjimi; u Pazinu bi izabran g. Dr. A. Mrak; naš kandidat dobi 8 glasova; u Poreču g. Franjo Šibid, u Piranu g. dr. Bubba, u Rovinju g. Dr. Mate Campitelli; u malom Lošinju Dr. Fr. Vidulich; u Motovunu Dr. Canciani. Za trgovčku komeru u Rovinju g. Filipp Ivančići Niko Delbello.

U izvanskih občinah izabrano je 8. protivničkih zastupnika (sto i kako, nek govore naši dopisi i protesti na namještajstvo i ministarstvo) a 4 zastupnika naša. Imademo dakle u svemu 5. zastupnikah narodnih.

DOPISI.

Buzotčina u trijem izbora 1883.

Nebi vjerovao, tko nevi svojima očima, kako Šarenjac i istarski Talijani znaju liepo postupati sa kmetom u vremenu izbora. Znadu so preobraziti iz mrtkog vuka u najmlijejjanje. Poznata je dobro njima slaboca našeg prostog kmeta; znaju oni, da ovaj dade se lako prievariti i da njima odmah vjeruje, samo ako se oni dostoje njemu ruku stisnuti. Žalobože, da je toliko tako! — Istinito je, da mnogi i mnoći izmed našeg naroda jesu progledali i spoznali, da ako jedu črešnje sa gospodom, njima repi ostaju, nu ipak dada se zamamiti sa kakovim laskavim obećanjem. Bog sam znade, koliko se toga obećuje u vremenu izbora, a nikad neovrši. Običaj je jo i u naših stranah dosta toga. Nije užaludno ovuda putovao pokrainski kapetan g. Vidulich i pokrainski mjeđnik g. Krismanich.

Da je propala narodna stranka kod izbora fiducijskih dne 8 Lipnja, kriva jesu bila obećanja od strane Šarenjačke. Čudnovato je, da iz Krasa, odkud se nadala hrvatska stranka najveće pomoći, nobijaše nijednog osim onih iz Trstenika, Dan, Bresta i Rakitovca. Nismo vidjeli nijednog od naših iz Lanisča, Brgeuda, Praportja, Podgača, Klenoščaka, Sluma, Skropnjaka i Rašpara. Valjda njim bi obećana cesta do Lanisča! Ili možda nisu se htjeli zamjeriti gosp. glavaru Claricu-u. Sto njim je dao napraviti »fontanu« u Lanisču! Neka bude koji uzrok hoće. Cici nisu si ovog puta čast napravili. Opominjamo jih, da se drugiput ne dada zasprijeti s pustimi obećanjima na voju škodu. A i gg. svećeulicom iz

Lanisča preporučamo, da drugiput budu erđčaniji, da neimaju straha, nit obzira na nikog, kada se vojuje za svetu stvar.

Što smo propali, krive jesu i svakovrstne nezakonitosti od strane poglavarskih osobah. Da spomenemo samo onu sa listami. Mnoge i mnoge podobčine nisu niti dobile liste, u kojima su napisana imena onih, koji imaju pravo glasovanja; a mnoge su dobile listu jedva dan prije izbora; u mnogih jesu izpušteni oni, koji imaju pravo glasovanja i upisana imena onih, koji su umrli pred 20. danače i pred 30 godinah. Ovo je sve proti zakonu, ali istarskim Talijanama je dopušljena svaka nezakonitost. Neka bude, vratit ćilo za ognjilo. — Jedan od glavnih uzroka što nepobjedimo jest taj, što su naši protivnici novcem glasove kupovali. Ovdje nastaje pitanje, tko daje otvore? Buzetska gospoda sigurno ne, jer u obče znano, da je većina gospodara buzetske posve zadužena, dapače mnogi i mnogi od onih, koji su se veoma brinuli za izbore, nisu vredni platiti niti ono vino, koje popiju kod siro-mašnih kromarash, nisu kadri platiti više godinu niti pristojba za njihov »casino di società privata«, nemogu plaćati svoju služinčad, itd. Tko je dakle dao novce za krah, koga je propali gospodin A. pune vrijeđe nosio po Ročkoj i Dolonjavskoj plovjanju? Ovom prigodom preporučili bi tomu grčkomu Talijanaru, da si one vrijeđe sačuva za starost, jer bi mu jošte moglo rabiti. Tko, dakle daje te novce? Da nebi možda tripla občinska blagajna (kassa)? jer nam je znano, da je kod zadnjeg izbora prošle godine buzetski glavar Clariči (Klaric) posudio kod buzetskog gradijana Fabijančića novce za agitiranje, a još danas nisu mu povrativeni. Neka dakle dobro paže buzetski občinari, a osobito občinski zastupnici, kako i kamo se troši občinski novac, kad buzetski glavarne, da dade već 6 godinah občinskim računam. Tu mora biti nečistog posla. Gospodin glavaru! ako hočete biti opravdan i za poštenog čovjeka državu pred vukom, van sa občinskim računim, jer drugdje moramo o Vami zlosti misliti.

Daljni uzrok, što smo propali kod izbora fiducijskih jest, da mnogi naši svećenici nisu vršili svoju dužnost, mnogi iz straha, a mnogi iz drugih obzirah. Lanisče jesmo već spomenuli. Humske župe upravitelj gosp. Fr. Repić nije se niti gauuo, niti reči kazao svojim ljudem, a od g. Mateja Mikuša, župnika u Draguču rodom Slovenca, nismo se mogli ništa niti nadati, pošto je podpisao sa Šarenjacem iz Draguča molbenicu za talijansku školu. Na čest bilo njemu i onoj izdajici iz Movraža. Presjednik Otaj delije iz Movraža Vam je Ignacij Meško kurat, rodom slovenski (!?) Štjererac, koji je glasovao sa buzetskim Talijanima i svoje ljudi takodjer nagovorio, da glasuju proti nam. Bog nas očuvaj od takovih kapistrirah! Porečki list »Istria« hvali ga veoma, što je glasovao s njima; neka mu bude otv hvala, te neka mu Talijanski priskrbne kakvu propozituru, jer »prezenču« imade za mitru.

Čast budi pak ovdje izražena gosp. Ivanu Vraniću-župniku na Vrhu, č. g. Antunu Petelinu-kapeljanu u Crnici, isto tako č. gosp. Antunu Micetiću-župniku u Roču i č. g. Fr. Blažiću-župniku u Dolonjovljavi, koji su se ponosili kanon pravničarncima i prijateljima psaka. Čast ide i vredne Hrvate iz Štrpeda, kojih će se uvik ponosom spominjati. Pohvaliti moramo ono kmete iz Dan,

Trstenika, Bresta, Rakitovca, Črnice iž Vrha, koji su došli u došta velikom broju vršiti svoju dužnost.

Propali jesmo u Buzetu i u Roču radi gore navedenih uzroka, ali propadli su naša bratja u drugih občinah koparskog kotara, koja znaju malo bolje od nas braniti svoje pravice. Živili, dakle svjastni Hrvati i Slovenci koparskog kotara, koja znaju malo bolje od nas braniti svoje pravice. Živili, vredni, zastupnici velešt. gosp. Spinčić i Križanac. Neopisivo veselje vlada u našem puku radi te pobjede, koju su Štrpadjani proslavili u subotu na večer voama lepo su pucanjem i muzikom kličući neprestance: Živili naši, dični zastupnici gg. Spinčić i Križanac.

Na koncu želimo onim iz buzetske občine, koji su glasovali proti našim zastupnikom, da njim predsednešoj skupci i oni bijoli, koje su jeli u petak u večer pred izborom, te da ti se jednom na svoju škodu opametili i nedali se drugiput voziti na voz u Kopar, kao i telci u mesarnicu.

Iz Porečine u juniju 1883.

Veleč. i Štovani Gospodine, u rodniči! Ovo je prvi put, što ja pišem u novine, zato ne zamerite mi ako nije sve u redu, i budite voljni Vi, koji znate, popraviti, što treba. Jer znadem, da ste zabavni s mnogim posli za sadašnju izbore, i da mi zato u velečionjome Vašem listu, diđnoj »Našoj Slogi« nemožeta mnogo mjesto ustupiti, stoga bitču kratak.

7. t. m. imali smo u Poreču izbore, nu dužom da jukne malo. fiducijskih. Neznadom broja koliko da jih je došlo birati. Uzrok tomu je, što ih je malo, — jedva ili niti treći dio — imajući pravo glasovanja, dobilo pozive na izbore; da su bile i kada izborno liste izložene, nigdje nam se nije javilo; i zato se u pravom vremenu pritužiti nisu mogli oni, koji su bili iz listala izpušteni; krivo je bilo dalje i to, što su mnogi, bojeći se zamjeriti gospodi, ako glasuju za kmete, naše fiducijske, volni ostati doma; najviše pole napokom to, što velika većina naših kmetih još tvrdi spava. Na biralistu u Poreču odlikovali su se u pricankoj mržnji protiv nam i našim fiducijskim osobito dva gospodina. Imena njihova za sada ne kažemo, jer moglo bi to, od strane jednogu tih, komu od naših sirotah skoditi. Nu, reči ipak moramo upravo tomu gospodinu sledeće: Gospodine dragi, Vi i Vaši imate svoje zastupnike u saboru, koji izabiraju Vaši gradovi i veliki posjednici. Kuda ovi biraju, onda mješaju se, onda hvalite, kudite strašite, mitite, kupujte glasove i trgojte listice iz rukah drugih. A kada mi biramo svoje t. j. kmete zastupnike, onda, Vas molimo, pustite nas u miru; jer podpunio smo osvjeđeni da će nam tako bolje biti. Mi hoćemo zastupnike naše krv i jezik, koji ljube nas i naš jezik, jer znamo, da ovi nam neće zla. Mi nećemo zastupnikah, koj nas zovu, »čavci, čavonci«, koji neznađu ili se srame našega jezika, ovoga od Boga unjevećeg nam dara; što cete, da u nas i na nas takov još ljubiti može? — Drugomu gospodinu pakoj koji se takodjer odlikovao na biralistu u mržnji proti nam, dovikujemo iz dna naše duše: »Preziremo te!« znamo bo vrlo dobro, da i gospodski klobuk pokriva više putah glavu punu slame.

I posli toliku trudu, nagovaranja, pričnjah, obećanjah, prošnjah i pogradah na vredne naše svećenike, (kojih nebismo mogli i smiel i svećenike, u koje imamo povjerenja, za naše fiducijske birati!) pošlo je rečenoj dvojici gospode za rukom, njezolicičini izmamiti listice naših fidu-

cijara, ter narinuti im one taljanaške stranke. Na ovaj način junak! zadobili su većinu za taljanaške fiducijske, za — samo jedan glas! — Nek im bude! Glasovati će njihovi fiducijski za zastupnike Taljane. (Mi ih naši zastupnici nikad smatrati nećemo. Biti će naši nametnici svi oni, koje ne biramo sami, po svojoj volji, bez grožnja i straha, bez prošnje i nagovaranja, i — bez sile i naša. Niš da nas, bez nas! Dao nam je naš premilostivi Car i Kralj pravo da sami biramo svoje zastupnike u sabore; da biramo, gdje i kada! — Dakle ne noravljavate na nam silom za zastupnike naše, ljudje raže; izabrat ćemo si svoje, sami! Nemjesejte se u naše izbore za kmetske občine, kao što se niti mi nemjesejmo u vatre u vaših gradovih. Neki gospodin pratio nam u Početi na dan izborih fiducijskim s vojskom: »nascerà guerra! Mi to ovo tako razumjevamo:

Pravo, koje vam je dao premilostivi Vladar, da si naime sami izabirate svoje zastupnike u sabore, mi vam ne priznajemo. Mi bolje od vas znamo, gdje vas postol tiči. Mi ćemo za vas zastupnike birati, t. j. s vašim glasovima; nas slušajte, mi se u to razumijemo, to ni za vas; za vas je motika i organ, vi kopajte te radite oko vaših loza. Vi nam budite nakovalom a mi batom, bitće vam dobro. Budite mirni, mi ćemo vam za vas, bez vas; i tako ćemo biti vezda mir i sloga među nama — gradijani, i vami — seljaci, kako je bilo i do sada, i bitće vezda, i na sve vječne vječne, Amen! — Nećete pak tak, — guerra! — Na to vam mi odgovaram u svoj svojoj poniznosti, kako se to pristoji trudniku — seljaku: Vi bi nam, zakonom osigurane pravice htjeli krajiti, ugrabiti, te ono, što nam isti dobit Bog neužkrati, t. j. slobodnu volju zanikati, nas i unaprijed pravim »ščavom« t. j. blagom smatrati, nas na izborih kao takovo u mesarnicu tjerati!

Nećes tako, kleti »ščavo«, nećes u mesarnicu s liepm, evo ti vita i konop: dužan si!

Istina je žalostna, dužni smo! upravo to živo osjećamo, osobito u vremenu izborih. Nu, znamo i to, da platićemo morati — (i to čim prije, tim bolje po nas) pa glasovati mi na izborih za vaše ili za svoje. Prefrigano i lukavo znali ste nas uloviti u mrežu vaše. A bitće i tu bolje, s vremenom bit će nam i ovđje pomoženo, učamo se u Boga i braću našu jednokrvnu. Prijetiti u vremenu izborih jednomu dužniku s peticijuni, čini nam se kukavno, naobražena čovjeka nedostojno. — Nedomože li vam ni vito ni konop t. j. dug, onda vičete: guerra! Dobro, prihvaćamo boj! Pod zastavom: Živila nam oblubljeni Car i Kralj! Živila nam hrvatska naša majka! doći ćemo na buduće izbore! Do vidova!

Jedan kmet u ime mnogih.

U čunskom mjesecu Juniju:

Jedan od nejdovozitijih neprijatelja naroda u naših stranah jest ovdejši učitelj Kunić. Da ugodi prijateljem s vjrom i svoja gospodje, pomagao je našim protivnikom svi silami u prošlim izborih; dobro za nas da te sile, toliko duševne koliko tielesne jake su slabe. — Svojim znanjem, kojim došiše malo dalje nosa, pomagao je dobro poznatog Šimina iz Malog Lošinja, nagovorio je njekoliko seljaka, da izaberu kao fiducijske birati, kojoj im je on na papir napisao, jer je znao, da te isti glasovati za gospodina savezničkog, starog svog prijatelja; to se

